

Arvamuse avaldamine Euroopa Komisjoni määruse ettepaneku osas sunnitöö abil valminud kaupade keelustamiseks EL turul

Lugupeetud Signe Riisalo!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Sotsiaalministeeriumi võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Komisjoni määruse ettepaneku osas sunnitöö abil valminud kaupade keelustamiseks Euroopa Liidu turul (edaspidi: Ettepanek). Oleme Ettepanekuga tutvunud ja esitame oma seisukohad järgnevalt.

1. Ettepaneku artikli 1 kohaselt keelatakse teha liidu turul kättesaadavaks ja ka eksportida kaupu, mis on valminud sunnitöö tulemusena. Kaubanduskoda toetab igati põhimõtet, et sunnitöö abil valminud toodetel ei tohi olla kohta Euroopa Liidu turul ning samuti ei tohiks sellised tooted Euroopa Liidu kaudu jõuda kolmandatesse riikidesse.
2. Ettepaneku artikli 11 kohaselt loob komisjon ekspertide abiga andmebaasi, kuhu kantakse kolmandate riikide hulgast need riigid, mille puhul esineb ekspertide hinnangute kohaselt kõrge sunnitöö risk. Ei ole täiesti selge, millised tagajärjed on andmebaasi kuulumisel sellest riigist pärit kaupade tootjatele, kuid Ettepaneku artikli 4 punkti c kohaselt võib kauba päritoluriigi kuulumine loodavasse andmebaasi olla üheks argumendiks uurimise alustamisel. Ei saa ka välistada, et sellesse andmebaasi hakkaksid kuuluma mitmed Euroopa Liidule kaubanduslikult olulised riigid, näiteks Hiina, kust pärinevad mitmed olulised elektroonikakomponendid ning muud koostisosad erinevatele toodetele, või Kongo Demokraatlik Vabariik, kust pärineb näiteks suur hulk erinevates nutiseadmetes kasutatavaid mineraale, mida on mujalt keeruline hankida. Ehkki Kaubanduskoda mõistab üheselt ja selgelt hukka igasuguse sunnitöö ja lapstööjõu kasutamise mistahes kaupade valmistamisel, soovime teada, kas Euroopa Liit on valmis selleks, et nende Euroopa Liidule oluliste kaubanduspartnerite kaubad ei oleks enam EL turul kättesaadavad, seda muuhulgas ka juhul, kui kauba tootmisel ei ole kasutatud sunnitööd. Seejuures tuleb märkida, et paljudele sellistest riikidest pärit kaupadele puuduvad hetkel alternatiivid, mis tähendab seda, et Euroopa Liidus võib tekkida puudus mitmetest toodetest, sealhulgas ka mitmetest kriitilise tähtsusega toodetest.

3. Ettepaneku artikli 12 kohaselt määravad liikmesriigid pädevad asutused, kes muuhulgas hakkavad teostama järelevalvet selle üle, et turule ei jõuaks sunnitöö abil valmistatud kaupu.

Ettepaneku artikli 30 alusel kehtestavad liikmesriigid sunnitöö abil valminud kaupade turule laskmise eest karistused, mis peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Kaubanduskoda soovib täpsustada, kuidas selline järelevalve toimima hakkaks ning milline saaks olema kauba tarneahelas olevate ettevõtete vastutus sunnitöö kasutamise eest. Näiteks, kui Eesti ettevõtte ostab sisendmaterjale Läti ettevõttelt, kes on need materjalid ostnud Saksamaa ettevõttelt, kes omakorda hankis need materjalid mõnest kõrge sunnitöö riskiga riigist, siis kuidas jaguneb vastutus nende ettevõtete vahel, kui pädeva asutuse otsuse kohaselt on kauba valmistamisel kasutatud sunnitööd ning millised neist ettevõtetest ja kui suures ulatuses saaksid karistada?

Kaubanduskoda mõistab hukka igasuguse sunnitöö kasutamise kaupade valmistamisel, ent samas oleme vastu sellele, et kaupu on võimalik pidada sunnitöö abil valminuks ja vastavalt Ettepanekule EL turule mitte lubada vaid pelgalt seetõttu, et kaup on valmistatud kõrge sunnitöö riskiga riigis, kuna see tähendaks mitmete oluliste kaupade kadumist Euroopa Liidu turult. Kui aga fakt, mis riigist on toode pärit, ei ole otsustava tähtsusega tegemaks kindlaks, kas toote valmimisel on kasutatud sunnitööd või mitte, on Kaubanduskoda Ettepaneku osas toetaval seisukohal.

Loodan, et peate võimalikuks Kaubanduskoja seisukohti arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Kaspar Keerup kaspar@koda.ee 6040071